

**SÄKERHETS- OCH
INTEGRITETSSKYDDSNÄMNDEN**

Yttrande

2016-12-15

Dnr 202-2016

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Ett samlat ansvar för tillsyn över den personliga integriteten (SOU 2016:65)
(Ju 2016/06793/Å)

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (SIN) har anmodats att yttra sig över innehållet i rubricerade betänkande. Med anledning därav får nämnden anföra följande.

Den 27 april 2016 antogs inom den europeiska unionen två betydelsefulla dokument när det gäller personuppgiftsbehandling. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) nedan kallad Förordningen samt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF, nedan kallat Direktivet.

Utredningen föreslår att tillsynen över Polismyndighetens personuppgiftsbehandling ska handhas av Datainspektionen ensam. Under utredningens gång diskuterades denna fråga flera gånger mellan Justitiekanslern, Datainspektionen och SIN. Av skäl som redovisas i det följande kom SIN då till slutsatsen att SIN inte ville motsätta sig denna ordning. SIN har inte ändrat sig på denna punkt. Intet talar dock för att den föreslagna ordningen kan förväntas innebära en förstärkning för den enskildes personliga integritet.

SIN:s ställningstagande har sin grund i det förhållandet att det enligt såväl Förordningen (artikel 58) som Direktivet (artikel 47) ska varje nationell tillsynsmyndighet ha samtliga utredningsbefogenheter som sägs i respektive artikel. En tillsynsmyndighet ska vidare ha korrigerande befogenheter samt kunna utfärda tillstånd och ge råd.

SIN har inte dessa befogenheter idag. För övrigt passar varken SIN:s organisation eller form för beslutsfattande att utöva dessa befogenheter. Till detta kommer att det kan innebära vissa statsfinansiella fördelar att koncentrera tillsynen till en myndighet.

Utredningen föreslår vidare att Datainspektionen ska utses till svensk tillsynsmyndighet enligt Förordningen och Direktivet. Det blir alltså Datainspektionen som ska utse en representant i dataskyddsstyrelsen. SIN lämnar utredningens förslag i denna del utan erinran.

SIN finner emellertid erforderligt att bemöta vissa enskildheter som utredningen tagit upp.

Utredningen har i icke oväsentlig omfattning uppehållit sig kring frågeställningen om parallellt tillsynsansvar så som förekommer när det gäller SIN:s och Datainspektionens tillsyn över bl.a. Polismyndighetens personuppgiftsbehandling enligt polisdalagen (2010:361). Utredningen har därvid pekat på en rad nackdelar med parallellt tillsynsansvar. Enligt utredningen kan parallell tillsyn innebära nackdelar i form av samhällsekonomiskt slöseri, risk för dubbelarbete, ökat samordningskrav, oklar ansvarsfördelning, samt vara förvirrande både för enskilda och berörda myndigheter.

Enligt utredningen kan parallellt tillsynsansvar ur allmänhetens perspektiv också uppfattas som mindre effektivt. SIN menar att även motsatt uppfattning kan göras gällande.

Som ett skäl att inte behålla SIN:s och Datainspektionen parallella tillsynsansvar har utredningen pekat på de olägenheter som kan uppkomma till följd av att myndigheterna har olika beslutsbefogenheter. SIN kan i huvudsak ansluta sig till utredningens överväganden i denna del men menar att riskerna för inte önskvärda effekter inte bör överdrivas.

Enligt SIN är ett parallellt tillsynsansvar inte enbart förknippat med nackdelar. De nackdelar som de facto finns bör dock inte överdrivas. SIN erinrar om att JO och JK haft parallellt tillsynsansvar i över 200 år utan att några påtagliga nackdelar, såvitt känt, har noterats.

Problemet med parallellt tillsynsansvar kommer inte att försvinna i och med att SIN:s och Datainspektionens parallella tillsyn över Polismyndighetens personuppgiftsbehandling enligt polisdatalagen upphör. Datainspektionen kommer ju att ha kvar sådant ansvar tillsammans med andra myndigheter.

Utredningen har gjort gällande att det förekommit praktiska problem på grund av SIN:s och Datainspektionens tillsynsansvar. Vilka praktiska problem som utredningen därvid åsyftar framgår dock inte av betänkandet.

Utredningen har påstått att de avsedda förstärkningarna av skyddet för den enskildes personliga integritet som förväntades när SIN år 2012 gavs uppdraget att utöva tillsyn över den öppna polisens personuppgiftsbehandling enligt bl.a. polisdatalagen inte infriats. Så som saken framställs i betänkandet har SIN:s tillsyn över Polismyndighetens personuppgiftsbehandling inte varit till nytta för den enskilde. Vilka närmare omständigheter som utredningen har i åtanke i detta avseende har inte redovisats i betänkandet. Enligt SIN:s mening har de tillsynsinsatser som SIN gjort på detta område varit av betydelse vilket också framgår av Riksrevisionens granskningsrapport RIR 2016:2.

Utredningen har föreslagit att SIN:s tillsynsuppdrag framdeles ska omfatta all behandling av personuppgifter i Säkerhetspolisens brottsbekämpande verksamhet.

SIN ansluter sig i och för sig till utredningens ställningstagande att SIN är bäst lämpat att utöva tillsyn över Säkerhetspolisens personuppgiftsbehandling i den brottsbekämpande verksamheten.

Frågan om Säkerhetspolisens verksamhet helt eller delvis kan anses omfattas av Direktivets tillämpningsområde är för närvarande föremål för utredning. Om Säkerhetspolisens brottsbekämpande verksamhet kommer att finnas falla utanför Direktivets tillämpningsområde måste tillsynen över den verksamheten regleras i svensk lag. Om utredningens förslag accepteras, att SIN ska utöva tillsyn över Säkerhetspolisens nyss nämnda personuppgiftsbehandling, kan detta komma att leda till att SIN och Datainspektionen återigen får ett parallellt tillsynsansvar. De skäl som förts fram när det gäller SIN:s och Datainspektionens parallella tillsyn över Polismyndighetens personuppgiftsbehandling kan i och för sig göras gällande även när det gäller tillsynen över Säkerhetspolisen. I syfte att minimera risken för sådana olägenheter av parallellt tillsynsansvar som utredningen tagit upp, bör myndigheternas inriktning med avseende på tillsynsansvaret preciseras i en författning.

Utredningen har inte angett vad som ska ske med de tillsynsärenden som pågår när lagändringarna träder i kraft. En övergångsbestämmelse är nödvändig för att SIN ska kunna avsluta sina påbörjade tillsynsärenden.

Utredningens överväganden och förslag i övrigt lämnas utan erinran.

Detta yttrande har beslutats av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.

I beslutet har ledamöterna Sigurd Heuman, ordförande, Barbro Thorblad, Cecilia Dalman Eek, Linnéa Darell, Berit Jóhannesson, Zayera Khan, Christina Linderholm, Ewa Samuelsson, Mats Sander och Jonas Åkerlund deltagit.

Föredragande: Owe Hultin.

Sigurd Heuman

Owe Hultin